

BUITEN

14^E JAARGANG N^O. 18

ZATERDAG 1 MEI 1920.

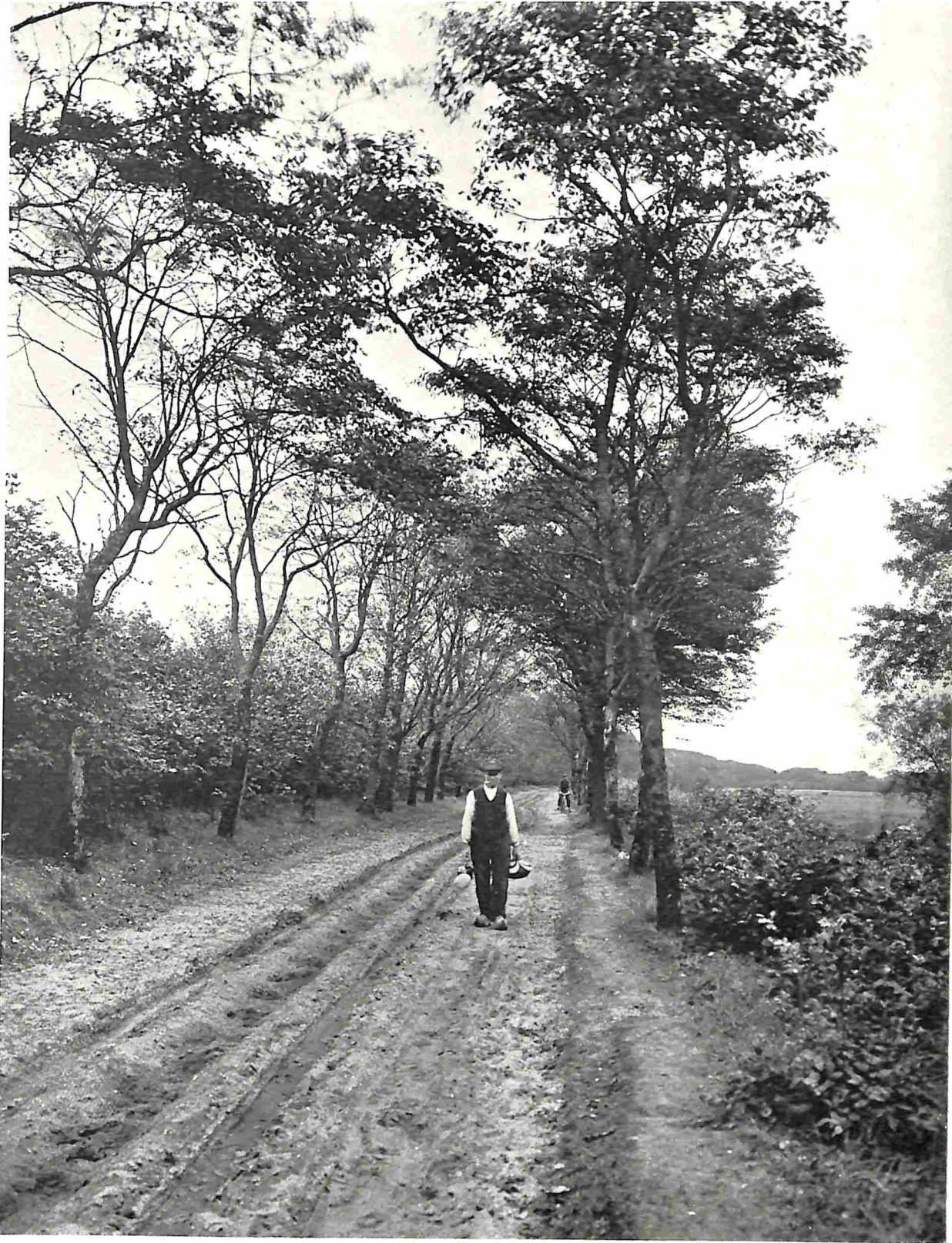

Foto C. Steenbergh.

CASTRICUM. DE WEG VAN BAKKUM NAAR ZEE.

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

DE STERRENHEMEL IN MEI, DOOR A. A. N.	BLZ. 206
KINDEREN DER ZEE (18), NAAR HET ENGELSCHE VAN H. DE VERE STACPOLE	207
CASTRICUM, DOOR MR. A. LOOSJES, GEÏLL.	BLZ. 205, 208—209
HERTEGEGEWEL-VARENS OF PLATYCERIUMS, DOOR A. F., GEÏLLUSTREERD	BLZ. 210—211
MAHLER EN LI TAI POH, DOOR DE R.	BLZ. 211
HET OUDE STADHUIS VAN EDAM, DOOR A. L., GEÏLL.	212
WEERVOORSPELING, DOOR G.	212
LEIDSCHER HOFJES, DOOR W. H. DE ROOS, GEÏLL.	BLZ. 213—215
WONDERE VERHALEN UIT DE WILDE NATUUR, DOOR F. ST. MARS, VERTAALD DOOR S. J. BARENTZ—SCHÖNBERG	BLZ. 214
IN JOEGO-SLAVIË, ILLUSTRATIE	216
ZELFOFFERING, DOOR G.	216

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Men gelieve alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adreneren aan de Uitgeverij Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74—76, Amsterdam, met de toevoeging: „Voor de Redactie" of „voor de Administratie van het Weekblad Buiten". Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

Afzonderlijke nummers: Prijs 40 cts.

DE STERRENHEMEL IN MEI.

HET volgende overzicht geeft den stand der Sterrebeelden voor 13.5 uur sterretijd, d.i. omstreeks 10 uur middelbaren tijd of 11 uur zomertijd. Men zie het Meikaartje van de N. R. Ct., dat voor 12.5 uur sterretijd geldt, maar dat ook een uur later nog wel bruikbaar is.

Zenith: Groote Beer, Jachthonden;
Noorden: Andromeda, kleine Beer, Cassiopeia, Cepheus, Giraffe, Hagedis, Perseus;
Noordoosten: Draak;
Oosten: Arend, Hercules, Lier, Pijl, Slangendrager, Vos, Zwaan;
Zuidoosten: Boötes, Kroon, Slangendrager;
Zuiden: Centaurus, Maagd, Raaf, Schorpioen, Slang, Waterslang, Weegschaal;
Zuidwesten: Beker, Hoofdhaar van Berenice, Waterslang;
Westen: Eenhoorn, kleine Hond, Kreeft, groote en kleine Leeuw, Lynx, Sextant, Tweelingen, Waterslang;
Noordwesten: Wagenman.

De Melkweg is in den vóóravond slechts flauw zichtbaar, maar na middernacht des te prachtiger. Zie Buiten IX No. 14, waarin ik aangaf, dat de merkwaardigste Melkwegdeelen om 19 uur sterretijd het gunstigst voor de waarneming staan. Maar ook te 17 uur, d.i. 15 Mei te half twee na middernacht (half drie zomertijd), staan de sterrebeelden Arend en Schutter al hoog genoeg, om de heldere Melkwegdeelen goed te laten zien.

Zodiakaallicht en Gegenschein kunnen in Mei niet goed worden waargenomen.

Ook voor *Algol minima* is de maand zeer ongunstig. Het sterrebeeld Perseus staat te 15 uur sterretijd in het Noorden, dat is te half één (half twee zomertijd) in het begin van Mei, te half elf (half twaalf zomertijd) in het einde der maand.

In de eerste dagen van Mei zijn er na middernacht vallende sterren in den Waterman te zien. Deze *Aquariden* zijn te beschouwen als lichaampjes die vroeger deel uitmaakten van de beroemde Komeet van Halley, die vele lezers van Buiten zich uit het voorjaar van 1910 zullen herinneren.

De tijdsvereffening blijft in Mei vrij wel gelijk, en van gering bedrag; den 1en is de zon drie minuten bij de (winter-) klok vóór, den 15en vier minuten, in het eind der maand twee minuten.

Mercurius en *Venus* zijn niet waarneembaar.

Mars, die 20 April is oppositie met de zon stond, blijft zich tot eind Mei Westwaarts bewegen, totdat zij 2° 5 ten Noorden van Spica tot stilstand komt. De middellijn der schijf neemt al dadelijk vrij sterk af (in Mei van 16" tot 14") en ook de helderheid der planeet zal deze maand merkbaar verminderen. Mars is in het begin van Mei den heelen nacht zichtbaar, in het eind tot twee uren na middernacht (drie uur zomertijd).

Jupiter, die zich langzaam Oostwaarts in de Kreeft beweegt, is deze maand alleen nog maar vóór middernacht goed te zien. Desgelijks *Saturnus*, die een uur na Jupiter ondergaat. Deze planeet bereikt 7 Mei haar stilstand en hervat vervolgens hare Oostwaartsche beweging.

Er zijn deze maand twee *eklipsen*. In den nacht van 2 op 3 Mei is er een *totale maansverduistering*, die in Nederland onder zeer gunstige omstandigheden gezien zal kunnen worden. De maan treedt te 12 uur 20 min. in. te 16 uur 1 min. uit de aardschaduw; zij zal van 13 uur 34 min. tot 14 uur 47 min. totaal verduisterd zijn; zij gaat te 16 uur 30 min. onder. Dit is alles in middelbare tijd; in zomertijd moeten de opgegeven uren met één worden vermeerderd.

De partieele *zonsverduistering* van 17 Mei is alleen in Australië en het Zuidelijk deel van den Indischen Oceaan waarneembaar.

DE STERREBEELDEN.

De in Nederland waarneembare sterrebeelden zijn nu alle behandeld. Het zijn er 60, waarvan er 47 reeds in den Almanest vermeld worden, te weten:

- 1°. 12 sterrebeelden van den Dierenriem: Ram, Stier, Tweelingen, Kreeft, Leeuw, Maagd, Weegschaal, Schorpioen, Schutter, Steenbok, Waterman en Vischen;
- 2°. 22 Noordelijke sterrebeelden (ten Noorden, namelijk van den Dierenriem): Andromeda, Arend, groote en kleine Beer, Boötes, Cassiopeia, Cepheus, Dolfijn, Draak, Driehoek, Hoofdhaar van Berenice, Kroon, Lier, Hercules kleine, Paard, Pegasus, Perseus, Pijl, Slang, Slangendrager, Wagenman en Zwaan;
- 3°. 13 Zuidelijke sterrebeelden (ten Zuiden van den Dierenriem): Schip Argo, Beker, Centaurus, Vloed Eridanus, Haas, groote en kleine Hond, Orion, Raaf, Walvisch, Waterslang, Wolf en Zuidervisch.

Bartsch voerde omstreeks 1620 de sterrebeelden Eenhoorn en Giraffe in, ten einde een paar ledige plekken aan te vullen. Zoo werden omstreeks 1690 door Hevelius om dezelfde reden de zeven sterrebeelden Hagedis, Jachthonden, kleine Leeuw, Lynx, Schild van Sobieski, Sextant en Vos (met de Gans) ingevoerd. Hier en daar lijkt dit wel wat overbodige luxe, en sommige der zeven konden zeer wel gemist worden; zij zijn intusschen in gebruik gebleven. Plancius plaatste in de 16e eeuw de Duif (van Noach) ten Zuiden van Orion aan den hemel, ofschoon men daar ter plaatse aan den Haas misschien al genoeg had. Eindelijk zijn bij ons drie der door Lacaille ingevoerde Zuidelijke sterrebeelden, Beeldhouwer, Luchtpomp en Oven zichtbaar, ofschoon dan onder zeer ongunstige omstandigheden.

Naast deze algemeen gebruikelijke sterrebeelden hebben er in den loop der jaren vele andere bestaan, die hun ontstaan aan de soms zonderlinge grillen van allerlei astronomen van grootere of kleinere reputatie te danken hadden, en die in vele gevallen heel snel weder verdwenen; sommige er van zijn reeds vroeger in Buiten genoemd. Het was in de 17de, maar vooral in het eind der 18de eeuw een ware mode geworden, om den hemel met soms vrij wonderlijk gekozen sterrebeelden te bevolken, vaak ter eere van hooggeplaatste of beroemde mannen. Hier volgt een niet op volledigheid aanspraak makende lijst dezer tijdelijke sterrebeelden: sommige er van zijn in midden-Europa zichtbaar.

Bartsch voerde omstreeks 1620 in: de Vlieg (bij den Ram) en verder Euphraat, Jordaan en Tigris;

Halley (omstreeks 1680): Eik van Karel II (Robur Caroli II, ten Zuiden van de Luchtpomp);

Kirch (omstreeks 1690): Sceptum Brandenburgicum (ten Westen van Orion);

Hevelius (omstreeks 1690) : Cerberus en de Tak (ten Zuiden van de Lier) en Mons Maenalus (ten Zuiden van Boötes) ;

Lemonnier (omstreeks 1780) : Rangifer (Rendier, tusschen Cepheus en Cassiopeia) en Solitairvogel (Turdus Solitarius, ten Zuiden van de Weegschaal) ;

Bode (omstreeks 1780) : Glorie van Frederik (Honores Friderici, tusschen Hagedis en Cassiopeia), Electrificeermachine (Machina Electrica, ten Zuiden van den Walvisch) en Officina Typographica (Boekdrukkerswinkel, ten Zuiden van den Eenhoorn) ;

Poczobut (omstreeks 1780) : Stier van Poniatowski (Taurus Poniatovii, in den Melkweg tusschen Arend en Slangen-drager) ;

Lalande (omstreeks 1780) : Custos Messium (Oogstbewaarder, tusschen Cepheus en Giraffe), Kat (Felis, ten Zuiden van het Sextant,) Luchtbol (Globus Aërostaticus, ten Zuiden van den Steenbok) en Muurkwadrant (Quadrans Muralis, tusschen Boötes en Draak) ; *

Hell (omstreeks 1790) : Harpa Georgii (ten Zuiden van den Stier) en Telescopium Herschelii (tusschen Wagenman en Lynx).

Het laatste sterrebeeld heet op een Franschen atlas van 1795 le grand Télescope de Herschel : men vindt dan nog een petit Télescope de Herschel tusschen Stier en Orion.

Het is waarlijk niet te bejammeren, dat deze tamelijk willekeurig ingevoerde sterrebeelden maar weer afgeschaffd zijn, en dat men zich in de 19e eeuw aan de 60 hierboven opgesomde heeft gehouden.

De volgende maal zal ik de sterrebeelden om de Zuidpool behandelen.

A. A. N.

1) Ten onrechte werd in No. 22 van den XIen jaargang op naam van Lalande ook het Altaar gesteld; dit sterrebeeld komt (Buiten XIV No. 14) in den Almagest voor.

KINDEREN DER ZEE.

18) Naar het Engelsch van H. de Vere Stacpoole.

BOEK II.

HOOFDSTUK IX.

HIJ SPREEKT MET SCHWALLA.

TOEN zij de kust naderden zagen zij dat deze krioelde van menschen, die allen bedrijvig heen en weer liepen. Skarsstöd had, op de een of andere geheimzinnige wijze, het nieuws geraden en verschillende vaartuigen begaven zich reeds naar de motorbooten die verderop voor anker lagen. Mannen, vrouwen en kinderen bevonden zich op de pier en Magnuss' scherpe blik ontdekte ook Schwalla tusschen hen.

Niettegenstaande het eb was, was de pier zoo goed gebouwd, dat zij de boot gemakkelijk konden meren om te lossen.

Ericsson sprong uit de boot en bevestigde haar aan een paal; daarna begonnen zij te lossen, onder een kruisvuur van vragen, waarop Magnuss en Súrsson antwoordden zoo goed zij konden. Ericsson had besloten ieder pond van de vangst den volgenden dag naar Reykjavik te zenden met de „Thordur”, en Súrsson had het verstandige hiervan ingezien. De kabeljauw, om nog maar niet eens te spreken van de heilbot, zou een goede som opbrengen. Daarom werd de visch naar de opslagplaatzen der Stoomvaart-Maatschappij, achter de pier gelegen, gebracht, onder leiding van Ericsson, die de orders gaf en jongens aangenomen had om te helpen en zelf geen hand uitstak.

Het was de eerste maal dat hij zijn meerderheid over de anderen liet gelden. Hij had Gudmundsson uit zijn weg geruimd, Súrsson tot zijn knecht gemaakt en diens boot genomen, en hij gaf nu bevelen aan Magnuss, zooals een directeur orders geeft aan zijn meesterknecht, bijna op dezelfde wijze waarop hij die gaf aan de kabelmannen, toch zonder de minste aanmatiging of beleedigende houding. Hij was de steunpilaar der kleine maatschappij, de Croesus en de leider.

Zijn aanleg tot organisatie en leiding bleek duidelijk uit de manier waarop hij de visch liet hanteeren. Na vijf minuten werkte alles uitstekend, zoodat hij, evenals iemand die een machine op gang had gebracht, tijd had om rustig toe te zien. Toen raakte hij in gesprek met Schwalla.

Schwalla was van haar prilste jeugd af, meer met mannen dan met vrouwen in aanraking geweest. Zij kon roeien,

zeilen en een motorboot besturen als een visscher en zij kende de Breidifjord uitstekend. De opwinding van het kijken naar het lossen der lading had voor een oogenblik haar vage belangstelling voor dezen nieuweling doen verdwijnen en hij, druk bezig met zijn werk, had haar tegenwoordigheid op de pier vergeten. Toen de rust weerkeerde en de menigte op de pier begon te dunnen en zich naar de stad terug begaf, zag hij haar naast zich staan en begroette haar. Het was de eerste maal sinds Magnuss hen den vorigen dag aan elkander had voorgesteld op het dek van de „Bothnia”, dat zij met elkander spraken.

„Ja”, antwoordde Ericsson, als antwoord op haar vraag, „het is een mooie vangst geweest en het is de eerste maal in zeven jaar tijds, dat ik heb gevischt.”

„Mijn neef heeft ons verteld, dat u hier samen in Skarsstöd zult blijven wonen, om u aan de vischvangst te wijden”, sprak Schwalla, „dat zal uitstekend zijn voor Skarsstöd — want” — zij hield op met spreken, lachte, en vervolgde toen:

„Wel ik zal het ook maar zeggen, zij zijn hier heel lui.”

Ericsson zag haar van terzijde aan en lachte eveneens. Hij hield al dien tijd, en zonder onbeleefd jegens het meisje te zijn, de mannen die de visch droegen in het oog en sprak tegen haar zooals een opzichter zou spreken die intusschen niet zijn werk in den steek laat.

„Nu,” antwoordde hij, „u bent de eerste uit IJsland die ik zoiets heb hooren zeggen. Ja, zij zijn langzaam in den beginne, maar zij doen het goed als je ze maar op gang brengt.” Hij brak af, om eenige aanwijzingen te geven en Schwalla beschouwde hem opnieuw en aandachtig.

Misschien was de grootste aantrekkelijkheid van Ericsson, tenminste van een vrouwelijk standpunt gezien, dat hij zoo jong scheen, niet de jeugd die zich door het aantal jaren vertoont, maar een, voortspruitend uit groote levenskracht. Op zeventigjarigen leeftijd, zelfs al zou zijn haar zijn vergrijsd, zou hij er even jong en zorgeloos uitzien als nu, even goedgeefsch zijn, hetzelfde vérsziende oog hebben, dezelfde vlugge manier van optreden en dezelfde energieke kin.

Een echt kind der zee.

Schwalla vergat, nu zij met elkaar hadden gesproken, haar vooroordeelen omtrent hem, waarvan wel het voornaamste was, dat hij haar had aangezien, alsof zij een stuk hout of een steen was. Zij vergat alles hetgeen Magnuss van hem had verteld. Zij gevoelde zich nu geheel op haar gemak en ofschoon hij haar nu sterk aantrok door zijn stem, persoonlijkheid en wijze van spreken, was het niet de aantrekkingskracht welke een man uitoeft op een vrouw, maar het was die van een man op een kind.

Als kinderen het konden, legden zij dadelijk beslag op Ericsson. Zijn stem, zijn grootte, zijn uiterlijk en manieren, maakten hem dadelijk tot middelpunt hunner gedachten en indien hij toevallig had gewoond in een land waar niets dan kinderen waren, dan zouden zij om hem hebben rondgedanst en hem tot koning hebben uitgeroepen. Hij zou hun vertrouwen evenals hun bewondering hebben gewonnen.

Iets van deze betoovering kwam nu ook over Schwalla, want deze was, alhoewel ouder dan achttien jaar en ofschoon zij een seizoen in Kopenhagen had medegemaakt, niettegenstaande haar verlovings met dien dikken Gudmundsson, nog een kind — een kind in het rijk der kinderen, ofschoon haar lippen een heilige zijn beloften zouden doen vergeten voor een kus.

En Ericsson die in de boot had overlegd, welk goed plan het zou zijn om Gudmundsson te treffen in zijn teêrste plek, door hem Schwalla te ontnemen, vergat deze gedachten nu geheel, evenals zijn boosheid jegens haar over haar voorname houding. Schwalla, als meisje, bestond niet meer voor hem, zij had evengoed een man kunnen zijn, zoo volkomen was de gedachte aan sexe uit zijn geest weggevaagd. Het was de klank van haar stem, de open, kinderlijke wijze waarop zij met hem sprak, en de natuurlijkheid van haar wezen, die dit alles hadden teweeggebracht.

Indien hij haar zou hebben ontmoet, vóórdat zijn afkeer van de vrouw over hem was gekomen, zou het resultaat hetzelfde zijn geweest. Want Schwalla behoorde tot dat soort vrouwen, die, ofschoon zij mooi als de dageraad zijn, het beest in den man tot zwijgen brengen, alléén omdat hun onschuld alles bederft en nooit bezoedeld worden kan en het beest dit weet.

(Wordt vervolgd).

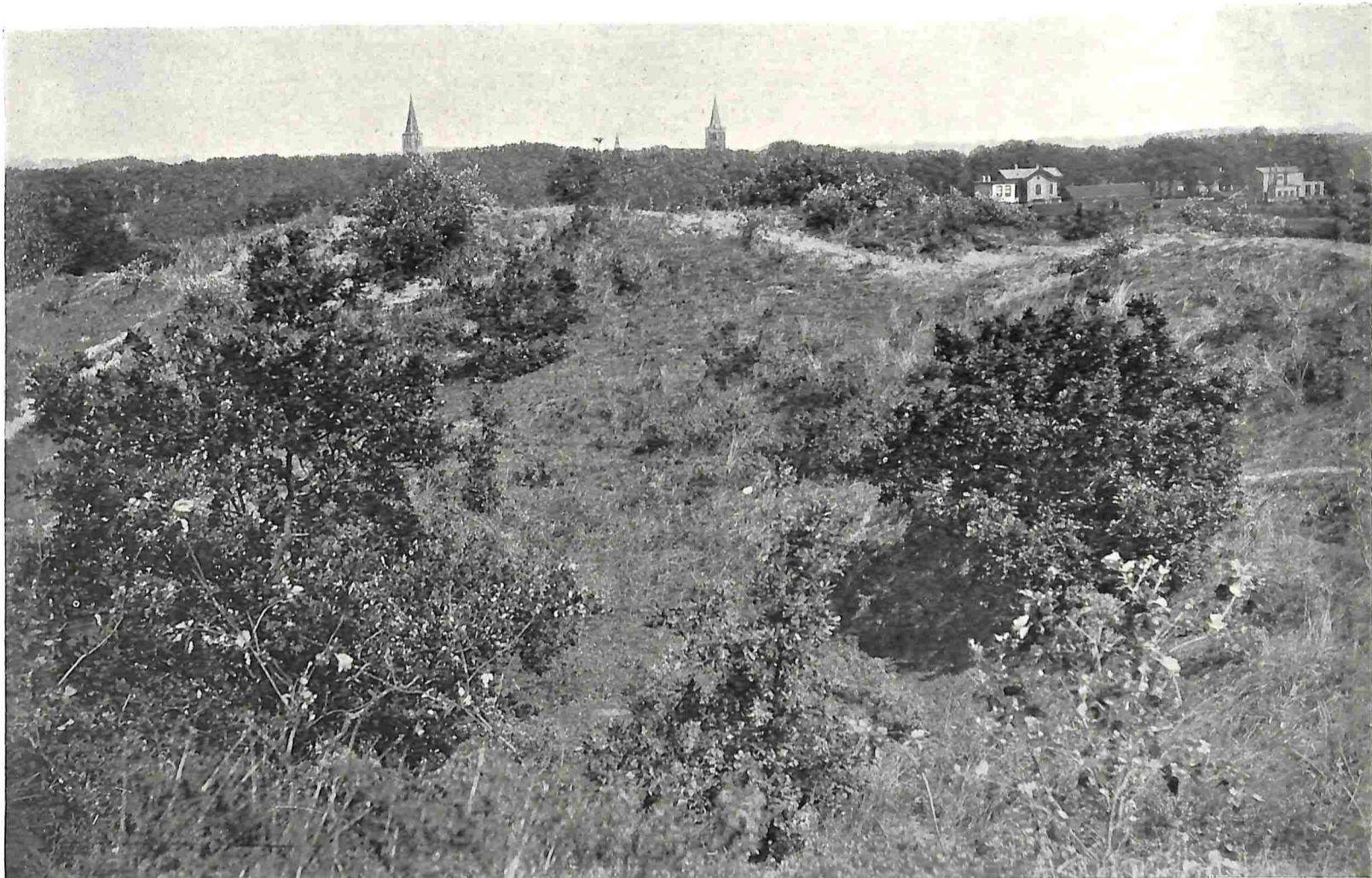

Foto C. Steenberg.

GÉZICHT VAN DE DUINEN OP DE KERKTORENS VAN CASTRICUM. RECHTS HET STATION.

CASTRICUM.

HET aantal Hollandsche dorpen, aan de binnen- of zeezijde onzer duinenreeks gelegen, welke nog niet tot — zij 't slechts zomersche — verblijfplaats zijn gekozen door de velen, die genieten willen van de heerlijkheid van duin en zee, is langzamerhand zóó ingekrompen, dat de reiziger, die van Uitgeest naar Alkmaar spoort, en in de onmiddellijke nabijheid van het station Castricum langs enige zeer hoge duinen snelt, eenigszins verwonderd vaststelt, dat Castricum tot dusverre zijn landelijkheid heeft behouden en nog niet tot de plaatsen behoort, waarin de stedeling voor korter of langer tijd zijn tenten opslaat om er uit te rusten van het drukke stadsgewoel.

Er is sinds korten tijd een vereeniging „Castricum vooruit”, die daarin verandering wil brengen, en met gemengde gevoelens hebben wij het vernomen. Want ach! hoeveel landelijkheid dreigt hier weder te loor te gaan! Juist deze zoekt de stedeling, maar heeft hij ze gevonden — dan verdrijft hij zelf ze al spoedig, tenminste wanneer hij in grooten getale komt opzetten; vooral als de bestuurders niet bijtijds inzien, wát de groote aantrekkelijkheid hunner plaats uitmaakt, als zij niet bijtijds maatregelen nemen om te voorkomen, dat hun vriendelijk dorpje uitgroeit tot een karakterloos vlek, waar de huizen zij aan zij staan. En hoe landelijker het dorp, des te grooter het gevaar, dat het gemeentebestuur te laat ingrijpt om te redden wat nog te redden valt. Daar staat tegenover, dat buiten de min of meer misvormde plaats toch nog altijd te genieten valt van schoon, dat vóór dien slechts door weinigen gekend werd. Zoo is Bergen bij Alkmaar niet meer het lieflijke dorpje aan „der duinen rand” van eenige tientallen jaren geleden, maar de ruime gelegenheid die het thans biedt om er zijn intrek te nemen, maakt het duizenden mogelijk kennis te maken met de vroeger bijkans geheel onbekende prachtige duinstreek in de nabijheid.

Het is overigens niet onze bedoeling den indruk te wekken alsof Castricum te vergelijken zou zijn met Bergen. Het is een heel aardig dorpje, hoofdzakelijk gebouwd aan den straatweg van Haarlem naar Alkmaar op de hier zachtken omhoog rijzende geestgronden, in 't voorjaar fel gekleurd door de pracht van narcissen en hyacinten

en tulpen, maar bij Bergen, met zijn schilderachtig centrum, de kerkruïne en met zijn groene boschomranding, kan het toch niet halen. En de schoonheid zijner duinzoom staat ongetwijfeld achter bij die tusschen Bergen en Schoorl; natuurlijk: want deze laatste met zijn naaldhout-beplantingen, is ongetwijfeld de mooiste van ons land. Maar ook over de Castricum-sche duinen, waar nog niet versperringen en „verboden toegang”'s het ronddolen belemmeren, waait de zilte zeewind, en ook in de Castricum-sche duinen groeit de wondere wildflora op het mulle zand, en strijden grillig gevormde boompjes hun strijd tegen het barre blazen van den geweldige, die de zee soms opstuwt hoog tegen de blanke beschermers van ons groene land.

Geen bepaalde „bosschen” bedekken hier den duinzoom, maar vooral bij het gehucht Bakkum ruischt toch over een vrij groote uitgestrektheid het loof van hoog geboomte. Een groot gedeelte van deze mooie plek wordt sinds een twaalfstal jaren ingenomen door de acht gebouwen — waarvan zes paviljoens — van het provinciaal gesticht „Duin en Bosch”, ingericht voor omstreeks 750 patiënten, die niet in de samenleving kunnen verkeerden. Tengevolge van de zorgvuldige wijze van verpleging merkt men weinig of niets van deze ongelukkigen, zelfs als men, zooals wij, door het fraaie beboschte park van het gesticht wandelt.

We zijn hier op vroeger jachtterrein van de Prinses von Wied. Haar vader, Prins Frederik, heeft van deze streek een soort van Westland willen maken; aan deze poging herinneren nog een vijf à zes boerderijen, opvallende verschijningen in het wat dorre duinland, waarvan enkele buitengewoon bekoorlijk in hun groene omranding verscholen liggen. Meer zuidelijk, achter de hoge duinen bij 't station — „Papenberg” heet het hier — een terrein dat gedeeltelijk aan de gemeente en gedeeltelijk aan Jhr. Gevers toebehoort en dat men, mits voorzien van een wandelkaart, kan betreden — vindt men ook zoo'n lief boerderijtje (zie de afbeelding op de volgende bladzijde).

Wat verderop, in een der duinvlakten, die zich hier ongeveer van de breedte van Heemskerk tot die van Bakkum uitstrekken, eenzame terreinen tusschen zee- en binnenduin, grootendeels met wat schraal gras of helm begroeid, maar

op enkele plaatsen ontgonnen en o.a. voor de aardappelteelt gebruikt, ligt „de Brabantsche landbouw”.

Aan de grens van het landgoed der provincie staat de eenige villa dezer duinstreek, gebouwd door den bankier Scheurleer en thans bewoond door den heer Van Vollenhoven. En ten noorden van „Duin en Bosch” voert van den grindweg naar Egmond een mooie iepenlaan, die weldra verhard zal worden, naar de zeeduinen.

We zijn hier, ten westen van de spoorlijn, eigenlijk niet meer te Carsticum, maar in het gehucht Bakkum (welks naam we al even noemden), die vroeger een afzonderlijke gemeente vormde, doch in den Franschen tijd met de gemeente Castricum is vereenigd.

Reeds in 980 was Bakkum bekend; vele eeuwen geleden werd er een kapel gesticht, die in de eerste helft der 18de eeuw tot Raadhuis werd ingericht, sinds de vereeniging met Castricum als gewoon huis werd verhuurd, doch reeds jaren geleden is afgebroken.

In 1573 hebben de van Alkmaar terugtrekkende Spanjaarden het dorpje deerlijk geplunderd. Door de nabijheid van het gesticht is zijn huizental in de laatste jaren belangrijk toegenomen, en als dat zoo door-gaat, komt er een tijd, dat men niet langer van Bakkum bij Castricum, maar van Castricum bij Bakkum gaat spreken.

De voornaamste gebouwen van Castricum zelf zijn de twee kerken en het Raadhuis. De R. K. kerk, verrijzende aan de noordzijde van het dorp, is een lang niet leelijk gebouw met eenvoudigen stoeren toren; ze werd in 1910 gebouwd naar het ontwerp van Jan Stuyt. Het Raadhuisje, opgetrokken in nagebootst oud-Hollandschen renaissance-stijl, met torentje, en van denzelfden architect, is in zijn soort ook een verdienstelijke schepping. In 't middenstuk aanschouwt men een wapen met de jaartallen 1684 en 1911, waaruit we mogen afleiden, dat het tegenwoordige Raadhuis in 1911 is gebouwd en een huis van 1684 heeft vervangen, wat intusschen strijdt met de mededeeling in Van der Aa's Geographisch Woordenboek, dat het oude Castricumsche Raadhuis van 1643 dagteekent.

Op een mooi rustig plekje, wat achteraf, staat de vóór de Hervorming aan St. Pancras gewijde Ned. Hervormde kerk, waarvan het schip heel oud is; blijkens het opschrift van een steen aan den noordwesthoek dagteekent dit van 1219; het koor, thans door schotten van de overige kerkruimte gescheiden, is vermoedelijk twee eeuwen jonger. Nóg jonger (van plm. 1500?) is de kloke toren met zijn gothische nissen, al ziet hij er ook zéér eerwaardig uit. Een naar geluid maakt de niet-door-galmende torenklok, die ongeneeslijk ziek schijnt te zijn.

In 1358 heeft Reinoud van Brederode zich op 't Castricumsche kerkhof tegen zijn Kabeljauwsche aanvallers moedig verdedigd, tot hulp kwam opdagen; den 6en October 1799 werden in den omtrek der oude kerk de Engelsch-Russische legers door de Fransch-Bataafsche verslagen.

Castricum wordt, voor zoover wij weten, het eerst genoemd in 't einde der 10de eeuw, toen Sifried of Sivaart, eerste heer van Brederode en zoon van Arnoud, den derden graaf van Holland, in liefde ontvlamde voor een mooi Castricumsch meisje, de dochter van zekeren Gozewijn, een eenvoudig dorpeling, en Tetburg geheeten; iets

Foto C. Steenbergh.

BOERDERIJTJE IN DE DUINEN BIJ CASTRICUM.

dergelijks komt meer voor maar dat de ridder zijn minnekijn ook huwde, was vooral in dien tijd wel iets bijzonders.

In 1573 is het dorp door de Spanjaarden geplunderd, bij welke gelegenheid zij slechts de kerk spaarden; in 1795 werd Castricum deerlijk door een brand geteisterd.

In de nabijheid van het dorp heeft het kasteel Kroonenburg gestaan, ook wel Huis te Castricum genoemd, waarvan reeds in de eerste helft der 18de eeuw, blijkens mededeeling in Cl. Bruins' Noordhollandsche Arkadia niets meer over was dan

Een' kleen romp die niemand kan bewoonen.

Volgens den „Tegenwoordige Staat” (1750) was er toen niets meer van te zien dan een ronden puinhevel en een laag muurwerk van een ouden toren. Thans zijn ook deze geringe resten verdwenen; slechts de naam van een boerderij en eenige overblijfsels van de slotgracht herinneren nog aan den burcht.

A. L.

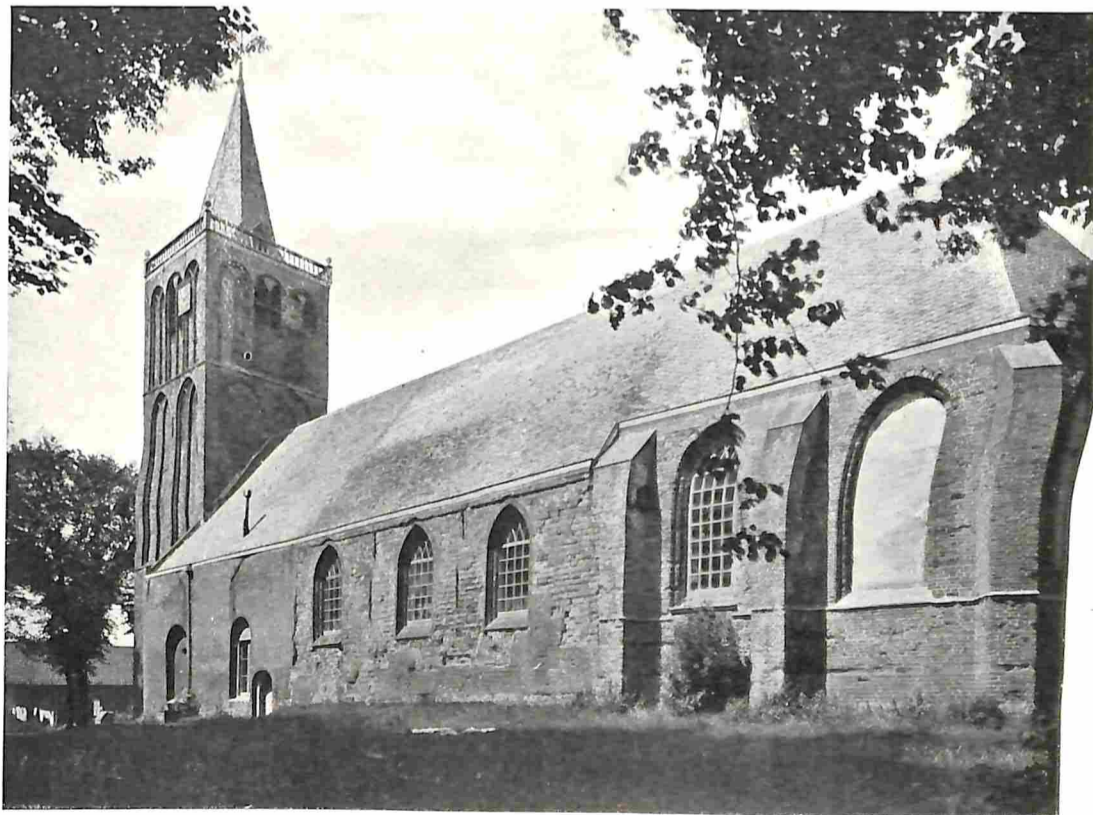

Foto C. Steenbergh.

DE OUDE KERK TE CASTRICUM.

HERTEGEWEI-VARENS OF PLATYCERIUMS.

ONDER de lager ontwikkelde planten, onder de cryptogamische gewassen, nemen de varens ongetwijfeld de hoogste plaats in. Ze vormen als 't ware de brug naar de hooger ontwikkelde planten, naar de phanerogamische gewassen, en langs Cycadeeën en palmen gaan we naar dennen en sparren, naar eiken en beuken over.

Varens zijn over de gansche aarde verbreid; ze wedijveren in fraaiheid met de schoonste planten, 't zij dit Orchideeën, palmen of wat ook zijn. Ze komen 't meest voor in bosschen, op licht beschaduwde plaatsen, ofschoon er ook soorten zijn, die een meer zonnige standplaats voor lief nemen. Op het land, maar ook in 't water groeien ze, terwijl vele soorten, vooral tropische, vaak epiphytisch, d.w.z. tegen boomen opgroeien. De vormenrijkdom bij varens is zeer groot en heel vaak ziet men planten niet voor varens aan, terwijl ze dat wel zeker zijn. Gewoonlijk wordt een varen gekenmerkt door een dun en herhaald en fijn verdeeld loof, maar dat neemt niet weg, dat er ook varens zijn met lange, smalle, grasachtige, en andere met leerachtige, vrij groote bladeren, zelfs sommige met dikke, cactusachtige bladeren. Het blad of loof der varens is meest van een glimmend, groene kleur, terwijl er ook zijn, die met een grijze beharing bekleed zijn of overdekt door een goud- of zilverkleurig poeder, de goud- en en zilvertvarens. In zooverre stemmen alle varens met elkaar overeen, dat ze sporen dragen en door sporen worden voortgeplant. Die sporen komen meestal bij kleine hoopjes aan den onderkant der bladeren voor, soms ook bij groote plekken en dan weer langs den rand of in een pluim aan den top van 't blad. Nu eens dragen alle bladeren, die volgroeid zijn, sporen, dan weer vindt men twee soorten van bladeren n.l. sporedragende of fertile en niet sporedragende of sterile bladeren, die in vorm geheel van elkaar verschillen.

Ook in dit opzicht bieden de varens een groote verscheidenheid aan. Kruipen ze met den wortelstok soms even onder de oppervlakte van den grond door, dan weder verheffen ze zich met lange, zuilvormige stammen, van tientallen meters hoog. Deze laatste vormen vaak een woud onder het woud. Met hun breed bladerendak beschutten ze de op den bodem groeiende planten, terwijl ze zelf beschut worden door hooger groeiende palmen of loofboomen. In Europa komen zulke boomvarens niet voor. Deze zijn meer verspreid in de tropische wouden, waar het klimaat vochtig en warm is.

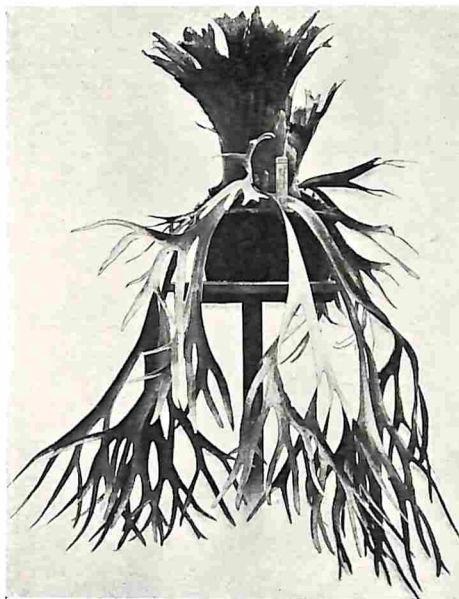
In de cultuur spelen de varens een gewichtige rol. In elke bloemisterij kan men een of meer soorten van varens aantreffen. Geen planten- of bloemenarrangement kan men zich haast denken of enig varengroen heeft bij de samenstelling meegewerkt, geen bloementoonstelling is te schikken zonder mooie varens. Een goed ingerichte plantenkas, een wintertuin is niet denkbaar zonder een of meer varens.

Varens vragen, om goed te gedijen, een lossen, luchtigen, poreuzen grond. De oppervlakkig gelegen grondmassa van een bosch biedt een goede groeiplaats voor vele varens. Slechts enkele soorten vragen een zwaren grond (koningsvaren), weer andere, de epiphytische, een zeer luchtige, uit afval bestaande grondspecie. Daarop in de cultuur te letten is noodzakelijk. Zoo heeft men, vooral met de soorten met oppervlakkig groeiende wortels, goede resultaten, wanneer men ze cultiveert in zeer ondiepe z.g.n. vlakke of halve potten.

Gewaagden we hierboven er van, dat de varens door sporen worden voortgeplant, dit neemt niet weg dat de voortplanting bij sommige soorten ook langs ongeslachtelijken weg kan plaats vinden. In de cultuur maakt men daarvan vaak gebruik, door een plant te verdeelen en de deelen afzonderlijk op te planten. Wil men massacultuur drijven, dan is het uitstrooien van sporen onvermijdelijk. Over dit opkweken van varens door middel van sporen en ook over de deeling van oude varenplanten zou nog veel te zeggen zijn, maar daarvoor is

hier geen plaats. We stappen daarom over op ons onderwerp, de hertegeweï- of hertshoornvarens.

Van den grooten vormenrijkdom bij varens was hierboven reeds sprake. De hertegeweïvarens, waarvan er hier een drietal zijn afgebeeld, zijn al zeer vreemd van vorm en op 't eerste gezicht zou men ze niet voor varens aanzien, en toch zijn deze nog niet de meest vreemd gevormde. Al dadelijk zien we bij een paar er van de twee soorten van bladeren, de zoogenaamd sterile en fertile bladen. Heelemaal zuiver is dit niet, want komen bij de eene, de *P. Willinkii*, wel degelijk de sporen voor aan den top, de slippen der fijn verdeelde, afhangende bladeren, aan de andere, de *P. coronarium*, is geen sprake van sporen aan de afhangende, hier vrij wat minder vertakte bladeren. Dit is dan ook een heel afwijkende soort, welke boven, aan de oorsprong van de afhangende bladeren, een klein schelpvormig aanhangsel vormt, dat tot sporevormend deel uitgroeit. De derde hier afgebeelde, de *P. grande*, draagt alleen opstaande bladeren. De afhangende of z.g.n. fertile bladeren zijn hier nog niet gevormd, de plant is daarvoor nog te jong. Het is blijkbaar de grootste van alle, waarom ze den naam van „grande” kreeg. Dat deze op lateren leeftijd ook wel degelijk afhangende bladeren vormt, dat vertoonde ons eenmaal een plant, die een afhangend blad liet zien, met 32 vertakkingen. Eigenaardig is het hier, dat de sporen noch gevormd worden aan de slippen der uiterste vertakkingen, noch aan een afzonderlijk schelp- of oorvormig aanhangsel, maar deze voorkomen op het hart der eerste vertakking.

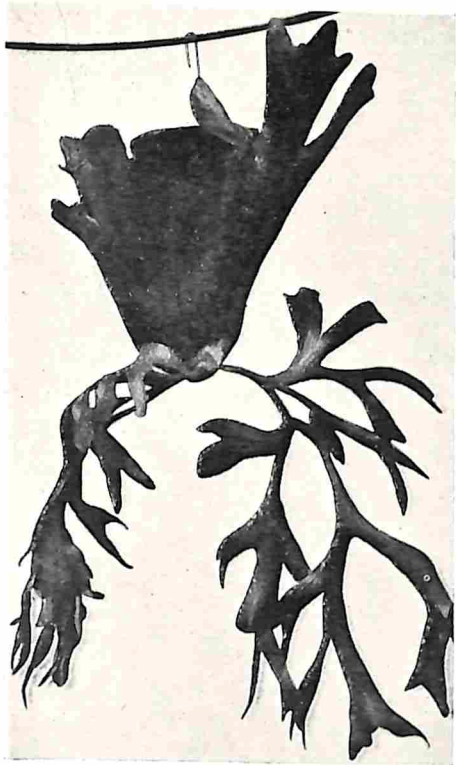

HERTEGEWEI-VARENS.
PLATYCERIUM WILLINKII.

Zoals de afbeeldingen dat doen zien, zijn beide soort van bladeren, de opstijgende en afhangende, hertegeweï-achtig vertakt. Er zijn ook soorten van *Platycerium*'s waar of de eene bladsoort, of allebei de bladeren niet hertegeweïachtig vertakt zijn, n.l. de *P. Hilli* en *P. angolense*, maar daarop kunnen we, met 't oog op de toegestane ruimte, niet verder ingaan.

Hierboven is sprake geweest van epiphytische varens, planten, die tegen boomen opgroeien. Welnu, de *Platycerium*'s of hertegeweïvarens behooren daartoe. De plaats waar de opstijgende en de afhangende bladeren uit elkaar loopen is het groeipunt of het centrale deel, het hart der plant. Het is van hier, dat de groei der plant plaats vindt. Met de opstijgende bladeren, die *centripetaal* groeien, omvatten ze den boom of den tak eens booms en vormen daarmee als 't ware een ruimte, waarachter ze de middenstof bergen waarvan ze groeien. Men zou deze bladeren, die zeer taai zijn, kunnen noemen den pot der plant, waarin de stof geborgen wordt, waarvan de plant groeit. De afhangende bladeren, die het hart der plant verlaten en dus *centrifugaal* groeien, zijn verreweg 't schoonst. Belasten de eerste zich in hoofdzaak met den groei, deze laatste heeft men ook dan, niet ten onrechte, langen tijd aangezien als de bladeren, die voor de voortplanting hadden te zorgen. De namen *centripetale* en *centrifugale* bladeren hebben den laatsten tijd eenig burgerrecht verkregen.

Men heeft wel eens beweerd, dat de epiphytisch groeiende varens geen of weinig voedsel nodig hadden. Dit is gebleken niet waar te zijn. Hoe beter men de ruimte achter de *centripetale* bladeren van voedende stoffen voorziet, des te beter groeien de planten. We spreken hier uit ondervinding. Menigmaal brachten we droge plakken koemest, uit de weide opgezameld, met andere stoffen vermengd, bij deze planten aan en we zagen als gevolg een weelderigen groei en een grooter en uitgebreider worden van elk volgend blad, en, er verder over nadenkende, zagen we in de tropische wouden in gedachten menig ziek vogeltje of ander dier zich terugtrekken achter deze *centripetale* of voedselbladeren, waar het rustig den dood afwachtte, om daarna door afvallende bladeren en opgewaaid stof te worden bedekt en zoo een natuurlijke begrafenis verkrijgende. En de later passerende, weinig nadenkende mensch ziet deze epiphytische planten, daar aan de boomstammen, weelderig groeien. Hij bemerkt niet, dat de akker, waarop die plant groeit, kort te voren een flinke bemesting ontving. De nadenkende mensch ontdekt hier een verborgen geheim, een talent, waarmee hij weet te woekeren en waaruit hij voordeel weet te halen. A. F.

HERTEGEWEI-VARENS.
PLATYCERIUM CORONARIUM.

Als zoo vaak, heeft Mahler ook in dit lied van gesluierden weemoed een aantal liederen verwerkt. Waar we het „Lied van der Erde” moeten beschouwen als een gefluisterde confidencie van den man, die op het leven terugblijkt, en héél persoonlijk, schuchter, zijn innerlijke zielservaringen mededeelt, is 't niet vreemd, dat hij deze in uitheemsch gewaad kleedde, en voor de enkele groote levensbeelden, die hij wilde schilderen, gebruik maakte van een zestal Chineesche liederen. Hij ontleende deze aan Hans Bethge's „Die chinesische Flöte”, nagedichte chineesche lyriek, en werkte ze hier en daar eenigszins om.

„Der Einsame im Herbst” is een bewerking van Tschang-Tsi's gedicht, die, evenals de oorspronkelijke dichters van „der Abschied”: Mong-Kao-Jen en Wang-Wei, in de achtste eeuw of omstreeks 800 leefden.

De vier andere liederen: „Das Trinklied vom Jammer der Erde”, „Von der Jugend”, „Von der Schönheit” en „Der Trunkene in Frühling” zijn van Li-Tai-Poh, die met het volste recht den „Groot-meester der Chineesche poëzie wordt genoemd.

Immers — zoo schrijft ons de heer W. H. de Roos, wien wij verzochten onzen lezers iets van dezen te weinig bekenden dichter te willen mededeelen — wat door hem, den liederen-vorst, de toonaangevende figuur onder de Chineesche dichters in den glanstijd der Chineesche lyriek werd gewrocht, is noch te voren noch later ooit geëvenaard. In zijn uiterst verzorgd, veelomvattend werk, dat geheel beantwoordt aan de zware eischen door den geletterde in het Rijk van het Midden aan de ideale poëzie gesteld, bereikt het lyrisch kunnen zijn hoogtepunt. Zijn schitterende techniek maakt het hem mogelijk zich aan de dwingende wetten van den Chineeschen versbouw te onderwerpen en levende liederen te scheppen in de door eeuwen-oude traditie voorgeschreven vormen. Zijn groot-machtig genie weet zelfs de gebreken der nationale dichtsoort in deugden om te tooveren. Het verstorvene wekt hij op tot nieuw leven en waar zijn levendige fantasie uitgaat tot het ver verleden van zijn land, daar worden mythische figuren, legendarisch-schoone landschappen en paleizen heerlijk herboren in zijn visioenen, nà-lichtend in zijn lied. En uit alles en allen klaagt en jubelt zijn groot, menschelijk hart, het eeuwig-hunkerende, dat diep-doordrongen van de boosheid van al 't aardsche schoon, toch nimmer zingensmoe, zijn welbehagen aan der wereld onuitsprekelijke schoonheid belijden wil. Zouden wij uit een deel van zijn liederen op kunnen maken, dat zijn leven niet anders was dan een voortdurend bedrijf van dikwijls uitgelaten brassersjolijt, één verheerlijking van den wijn, het lied en den dans, één hartstochtelijke overgave aan de vreugd van het oogenblik, elders worden wij beter ingelicht. Kil zijn daar de schaduwen, waarin wij treden, killer nog nu we zoo

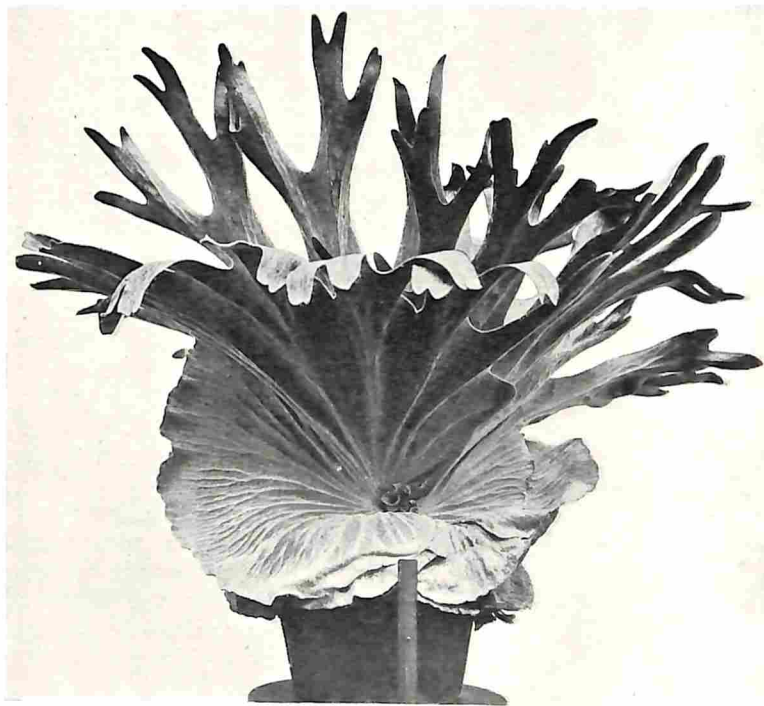
MAHLER EN LI TAI POH.

WILLEM Mengelberg herdenkt zijn 25-jarig dirigentschap van het Concertgebouw orkest met het ten gehoor brengen van een Cyclus der werken van Gustav Mahler, den Oostenrijksch-Boheemschen componist, die wel nergens een zoo meesterlijk vertolker schijnt gevonden te hebben, als te Amsterdam. En tot de werken, die ons beroemd orkest onder de bezielende leiding van zijn dirigent zal uitvoeren, behoort natuurlijk ook Mahler's „Lied van der Erde”, dat na zijn 8ste Symphonie ontstond.

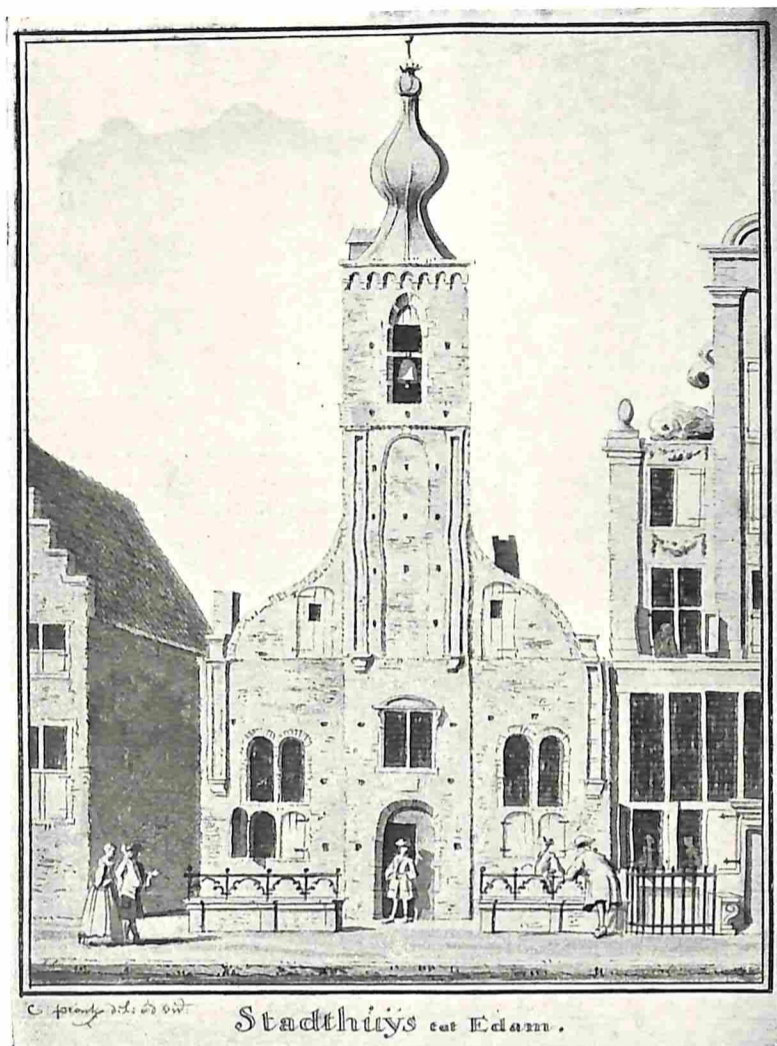
juist met hem hebben gefeest in de heldere zon. Huiveringwekkend de afgrond, die hij ons wijst met somber gebaar. Straks voert hij ons daarboven ten dans, zich wél bewust wijdopengesperden muil van vergetelheid en dood, in de diepte. Als iedere groote Voeler, stond hij ontzet aan de voeten van de Sphynx en trachtte op te lossen de eeuwige raadselen. Zijn wanhoop wordt door haar meedoogenloos-wreed stilzwingen gewekt. En vele malen heft hij den beker, drinkt den wijn en zingt een lied, dat uitdagend klinkt en haar uitlacht in het koud gelaat. Maar is die lach vol leed en schrill van wanhoop om het bangend geheim, dat achter haar star masker schuilt; hij zingt, gelijk een held. Zijn diep besef van 's levens tragiek, geeft het universeele, kosmische karakter aan zijn werken en maakt hem voor alle tijden belangwekkend.

Reeds tijdens zijn leven heeft Li Tai Poh als dichter in hoog aanzien gestaan. Hij werd in 692 n. Chr. geboren uit een verarmde familie, die volgens de chineesche biografie van keizerlijke afkomst was. Zijn moeder noemde hem Tai Poh, d.i. de Over-Helle, omdat zijn geboorte haar was aangekondigd door een droom, waarin de planeet Venus — als „Over-Helle” bij het volk bekend — op haar neerstraalde. Van zijn jeugd weten we niet veel meer, dan dat hij als een echt Chineesch wonderkind op 12-jarigen leeftijd al verzen schreef. Wij lezen dan dat hij, op zijn twee-entwintigste, opwachting maakt bij den groot-geschiedschrijver in I-tschou — zijn geboorteplaats — in alle nederigheid „als een, die marktkleeding draagt.” In hetzelfde jaar huwt hij, maar na drie jaar reeds gaat hij aan het zwerven. Zijn onrustige natuur maakt hem voor een kalm bestaan ongeschikt en meer dan twintig jaar lang vagebondeert hij door de staten Psi en Lu, zingend, met begeleiding van zijn luit en overmatig genietend van den wijn. Hij sluit zich aan bij de kluizenaars van de Bamboeëbeek, waarmee hij woont aan den voet van een berg, den tijd doodend met zang en gelag. Veel Chineesche en Japansche prenten, als ook voorstellingen in lakwerk, toonen ons dit illustre gezelschap.

Zes en veertig jaar oud, trekt Li Tai Poh naar de hoofdstad en geniet er in ruime mate de gunsten van Keizer Ming Hoang. Deze maakt hem tot lid van de beroemde Han Lin academie, huisvest hem in zijn paleis en dient hem zelf als secretaris, wanneer hij improviseert. Vaak wordt de dichter dronken voor den Keizer gebracht en kritiek van den kant van afgunstige hovelingen blijft hem niet gespaard. Tegen hun vijandige houding beschermt hem de keizer zoolang hij kan. Tenslotte maak de dichter met zijn ongebonden natuur het in die hofwereld al te bont. Door toedoen van een eunuch en een favorite raakt hij eindelijk in ongenade. Dan aanvaardt hij opnieuw zijn zwerftochten, vertoeft tijdelijk in een Taoistisch klooster, schijnbaar bekeerd van zijn vele zondige neigingen en wordt ten slotte, door omstandigheden buiten zijn schuld, van hoogverraad beschuldigd in ballingschap gezonden. Na drie jaar verleent de keizer, die dan aan de regeering gekomen is

HERTEGEWEI-VARENS.
PLATYCERIUM GRANDE.

HET OUDE STADHUIS VAN EDAM.

hem gratie en hij keert terug. Vrij kort daarop, in 762, sterft hij ten huize van een neef, Li Jang Ping, die aan de eerste posthume uitgaaf van zijn werken een interessante biografie heeft toegevoegd. Volgens een Taoutische legenden zou Li Tai Poh verdronken zijn, toen hij op een boottocht, in zijn roes, naar het spiegelbeeld van de maan grijpen wilde. Delfinen doken toen uit den stroom op, genieën daalden neer van omhoog en voerden hem, begeleid door wonderschoone muziek, in triomf mee naar Pulai, het Eiland der Gelukzaligen.

In 1759 werden de gedichten van Li Tai Poh door keizer Kiar Lung, met uitgebreid commentaar, opnieuw uitgegeven, een uitgave, die in China groote populariteit geniet. Zij bestaat uit 36 deeltjes met meer dan duizend verzen van groote aanscheiding; natuurschilderingen, drinkliederen, liederen aan vrouwen toegeschreven, afscheidszangen aan vrienden, klaagliederen uit den verbanningstijd en een groote menigte der gracieuse vierregelige gedichten, karakteristiek voor Chineesche poëzie.

Uit het groot aantal bewerkingen van uiteenlopend gehalte noemen wij slechts:

Marquis d'Hervey St. Denys. „Poesies de l'époque des Thang" Paris 1862; A. Forke Blüther „Chinesischer Dichtung" Magdeburg 1899; Hans Bethge „Die chinesische Flöte" nachdichtungen Lyrik. Insel Verlag Leipzig 1919. En Dr. Otto Hauser „Aus Fremder Gärten". Li Tai Poh. I en II.

Voor al de laatste heeft met veel talent den Chineeschen tekst zoo nauwkeurig mogelijk trachten te volgen. Bij Bethge werd meer dan eens de inhoud van den oorspronkelijken tekst veronachtzaamd ter wille van den vorm, waarin de bewerker de door hem fijn-dichterlijk nagevoelde stemmingen van de origineelen, meende te kunnen behouden.

Moest enerzijds de beknoptheid en de eigenaardige versbouw, typische kenmerken van de Chineesche gedichten, onder een dergelijke behandeling lijden, anderzijds waren hiervan het resultaat een reeks gave staaltjes van zuivere lyriek, die hun bijzondere bekoorlijkheid danken aan den fijnen smaak en de knappe techniek van den bewerker. Trouwens veel van het eigenaardig Chineesch bleef nog behouden en ongetwijfeld winnen deze „nachdichtungen" het hier en daar van een kundige, goed verzorgde vertaling, rechtstreeks uit het Chineesch.

Behalve een achttal liederen, vertalingen van Bethge's bewerking, in den bundel „Chineesche verzen" van Jules Schürmann, is er tot op heden geen werk van Li Tai Poh in onze taal gepubliceerd.

W. H. DE ROOS.

Tot slot laten wij hieronder een vertaling van een der gedichten van Li Tai Poh volgen, dat aan Mahler vrienden onder den titel „Von der Jugend" bekend is en, zooals wij reeds zeiden, in het „Lied von der Erde" voorkomt. De vertaler is de schrijver van het bovenstaande, de heer W. H. de Roos.

HET PORCELEINEN PAVILJOEN.

Midden in den kleinen vijver
Staat het kleine, groen-en witte
Paviljoen van porcelein.

Hoog-gerugd, gelijk een tijger
Welkt de brug van jade, buigend
Naar het kleine paviljoen.

In het huisje zitten vrienden,
Rijk gekleed, zij drinken, kouten.
And'ren schrijven zwierig verzen.

En hun wijde zijden mouwen,
Glijden af, hun zijden mutsen
Luimig, hellen achterover.

In den stillen vijverspiegel
Zonder rimpel, hoe zich alles
Feilloos spiegelt, — wonderbaar!

Als een halve maan de brug-boog
Onderstboven. En de vrienden
Rijk gekleed, zij drinken, kouten,

Als de brugboog onderstboven,
In het kleine groen-en witte
Paviljoen van porcelein.

HET OUDE STADHUIS VAN EDAM.

Het tegenwoordige stadhuis van Edam, het deftige gebouw aan den Dam, in „Buiten" van 9 en 16 November 1912 afgebeeld en beschreven, dagteekent van 1737. Vóór dat jaar deed als stadhuis dienst het gebouw, waarvan men op deze bladzijde een prent ziet.

Dit gebouw, staande aan de Voorhaven, dicht bij den Dam, was, vermoedelijk in de 15de eeuw, gesticht door een zekeren Flores van Almade, en oorspronkelijk bestemd voor de verpleging van huiszittende armen, behoeftige kraamvrouwen en gekwetste soldaten, en heette het „Gasthuys van den Heyligen Geest". Wellicht is het bovengedeelte met den toren eerst eenigen tijd na de stichting gebouwd.

In het einde der 16de eeuw werd het tot stadhuis ingericht. De peervormige torenspits zal toen, of wat later, zijn werd het gebouw, in 1738, grootendeels gesloopt, en vervangen door de nog bestaande Luthersche kerk, die in 1740 in gebruik genomen werd.

Van het voormalig stadhuis spreekt nog een opschrift boven de deur dezer kerk, dat te lezen geeft:

Daar eertyds werd het heilig Recht
Ten nut vant algemeen beslegt
Word nu naart voorschrift van Gods woord
De vrede- en boetbazuin gehoord.
Men danke God en de agtbere Raad
Door welkers gunst dit huis hier staat.

A. L.

Weervoorspelling.

Een weerregel, ook in ons land bij het volk bekend, luidt :
— Komt er op een regenachtigen vóormiddag slechts een stukje hemelblauw te zien, groot genoeg om er een broek van te maken, dan volgt in den namiddag goed weer !

Wie zich op een regenachtigen vacantiedag denkt te troosten met het afzoeken van den hemelboog naar dat hoopgevend blauw, bedenke echter dat de Engelschman hetzelfde spreekwoord bezit, doch als eisch „a pair of Dutch trousers" stelt.

Een Urker broek zeker, — men neme het lapje blauwe stof dus vooral niet te klein !

G.

LEIDSCHÉ HOFJES.

MOGEN andere oude steden van Holland al niet zonder hofjes zijn, Leiden is met deze karakteristieke toevluchtsoorden voor ouden van dagen waarschijnlijk wel het rijkst bedeed. In den Gids voor Leiden en omstreken vinden we niet minder dan achtentwintig gestichten van liefdadigheid van bovengenoemde categorie in chronologische volgorde volgens de stichtingsjaren opgesomd.

Daarvan zijn er vijf in de vijftiende, vier in de zestiende, dertien in de zeventiende (het bloeitijdperk van de Leidsche nijverheid) en vijf in de achttiende eeuw gesticht, terwijl nommer achtentwintig voor een hofje merkwaardig genoeg, een kind van de twintigste eeuw blijkt te zijn.

Hun groot aantal gaf wel eens aanleiding tot de bewering, dat half Leiden op een hofje woont. Minder boud is echter de veronderstelling, dat de grootste helft — die er niet woont — wel een kennis, een oude baker of dienstbode der familie in-ruste heeft, die haar laatste levensjaren kalmpjes slijt in een hofje, achter een aardig of misschien zelf monumentaal poortje verborgen. Het wemelt hier van die oude poortjes en hekjes, die tusschen huizen van allerlei allure in een typisch kijkje geven op een daarachter gelegen hof met de kleuterige huisjes, meest om een kleurig perk, of wel een pleintje, in het midden de traditioneele pomp, waaraan de geelkoperen uitlaat zoo lekkertjes glanzen kan.

Overal staan zij, zoowel aan de drukke hoofdroutes, als aan stille zijstraten of onaanzienlijke steegjes en grachtjes zonder verkeer; zoowel bij de kerk als tegenover de bioscoop.

„Draeit de waereld of staet zij stil,
komt binnen zoo ghij 't weten wil.”

luit het rijm, dat de ondernemende directie van een drukbezochte Cinema hier ter stede boven den ingang van haar tempel des vermaaks heeft doen plaatsen. Na het bewonderen van een product der moderne filmtechniek, komt men allicht tot het inzicht, dat zij inderdaad draait, alles meeslepend in haar vaart, draait als de film, die snel ten einde trilt, afgerold voor de groot-open oogen van een steeds op nieuwe sensaties belust publiek.

Maar ga een zonnigen voorjaarsdag eens een verlaten hofje binnen, waar in het perkje gouden regen laait bij koeler praal van paarstulende seringen, waar blijde lijsters sprinkeleeren in de buurt van een kwakkelend oudje, dat nú weer vòòr zijn huisje verloren kracht herwint in het sterkend lentelicht — en gij vraagt U af, bij den aanblik van dien rustig-bloeienden ouderdom, of de wereld dan niet toch stil ging staan. Wie ervan houdt tot zichzelf in te keeren, kan hier volop van een kortstondige retraite genieten.

Aan een schamel zijsteegje van de Haarlemmerstraat staat het hofje *Zion* met veertien huisjes, waarin sedert 1480 zoowel oude mannen als oude vrouwen een toevlucht konden vinden. Juist het moment waarin we — op onzen tocht erheen — beginnen te vermoeden, dat heel binnenkort de wereld ergens bij een onoogelijken blinden muur eindigen zal, staan we voor het eigenaardige poortje, met in vergulde hanepooten op den zwarten steen, de inscriptie „Zion” achter het skelet van een lantaren. Op een foto doet dat poortje het heel aardig, maar veel zaaks is het niet meer. Van het hof zelf heb ik al evenmin een „rianten” indruk gekregen, de tand des tijds heeft er ook vlijtig aan geknabbeld. Het reglement van 1855 verbiedt aan de bewoners het houden van katten en honden, die naar het oordeel der regenten de netheid van het bloemperk te zeer zouden belagen. Een wreede bepaling, die tot haar verdediging sterke argumenten behoeft, waar zij de hofjes-juffers van haar troostende aanspraak, den hofjes-man van zijn speelsch en vroolijk keesje beroofde.

Een van de mooiste en zeker wel het merkwaardigste onder Leiden's hofjes is dat van *Sint-Anna*, het aelmoeshuys aan de lommerrijke Hooigracht. Een schilderachtig hofje van dertien huisjes, dat trotsch is op het bezit van een mooie kapel uit het begin van de 16e eeuw. Met zijn constructie in drie zijden van een achthoek, heeft dat kappelletje in den vorm veel overeenkomst met het priesterkoor van een kleine kerk. In de spitsboogvensters vinden we nog mooie fragmenten van glasschilderingen, die hen eenmaal sierden. Er binnen genieten we van een stemmig interieur, dat door een schoonen eenvoud gekenmerkt wordt en wij waardeeren het feit, dat

dit bedehuisje, door zijne ligging achter-af, voor beeldenstormen bleef behoed.

Onder den inventaris is veel, dat een oudheidkundige kan doen watertanden. Bijvoorbeeld de twee sierlijke kannetjes van tin, gemerkt met de gothische initialen, A en V, die aangeven, dat zij bestemd waren om water en wijn voor de bediening der missen te bevatten en dan de vroeg-16e eeusche triptiek, voorstellende de aanbidding der drie koningen, die er hangt achter den zandsteenen altaartafel met 5 wij-kruisen symbolisch voor de wonden van den Heiland, een in het centrum en de rest op de hoeken ingebeiteld.

Die altaartafel draagt het volgende opschrift:

„In die eeren Gods en die reijne magèt Maria soe heeft gesticht en doen maken in het jaar 1492 Wilem Claesz. de

Foto C. Steenbergh.

LEIDSCHÉ HOFJES.
HET POORTJE VAN HET ZION-HOFJE.

Brouwer en Hildegont Willemsdochter, seyn weijf deze Cappelle mit dese 13 kameren om Gods wil in te wonen om armen Vroukens van goede naem en faem wesende, en dit outaer is geweyt in der eeren der heijlige Vrou Sint Anna in 't jaar 1509 den 19 dag in February."

Wij staan hier voor het laatste steenen altaar, dat als zoodanig in stand is gebleven; zijn soortgenooten werden, toen de Hervorming opkwam en stormenderhand de kerken veroverde, van hun functie ontheven.

De steenen platen dienden daarna voor andere doeleinden, zelfs als stoep, zoodat zij in letterlijken zin onder den voet geraakten.

Boven de kapel is een aller-aardigst ouderwetsch kamertje met leuke venstertjes, die een kijkje toelaten over heel het hof.

Waarschijnlijk was dat vroeger de verblijfplaats van den geestelijke; nu dient het tot archief — en berg-kamer en er is voor een snuffelaar heel wat op te diepen uit de oude paperassen, die men er vindt.

Een typisch document uit den franschen tijd verstrekt de inlichting, dat het hofje op den 19den September 1811 bankroet werd verklaard wegens „non-voldoening" van 143 gulden en 2 stuivers, sijnde de verpondingen ten laste der stichting over de jaren 1809, 1810 en 1811. Ziedaar dan een failliet Hofje, het toppunt van misère! Doch het Sint-Annahofje heeft die crisis overleefd. We koopen nu van de portierster een serie mooie prentbriefkaarten van de poort, het hof en de kapel en gaan buiten een kijkje nemen. Buitengewoon schilderachtig, de twee rijen groen beluikte huiskens met hun kleine-ruitjes-vensters, en hun schelmsche spionnetjes, zich koesterend in het zonnelicht, dat de witte seringen in het perk omtoovert tot een rijk lichtend lentewonder.

Wat al innig Mei-geluk! Hoe mooi zijn nu die deels verzakte geveltjes, de wrakke oudjes, die zich de oogen blij kijken aan al het verwonderlijke bloeien rond de monumentale pomp in het midden. Zie nu haar uitlaat van geel koper stralen, zij staat er blij te stoeien met de zon.

Toen ik er laatst eens oplep, bloeide met zijn fijne sterretjes, zijn bloemetjes in miniatuur, het lieve-vrouwe bedstroo aan den rand van het perk. Zoet geurde in de zon zijn geurige blad, dat de wondere macht bezit een blijden droom te wekken, bij wie 't een plaats gunt in den peluw. Een helder oudje bood mij gracieus een ruikertje daarvan aan. Alles zag er toen zoo lustigjes en propertjes uit en de „Vroukens en magetjes," in een puik humeurtje door het mooie weer, waren danig op een praatje belust. Voor een van die Liliputsche huisjes ben ik toen een gesprek begonnen met een der pleegdochterkens van Sint-Anna; dat leek daarmee bepaald vereerd.

Op een tuinbank tusschen rozen en frisch groen zat een tweede oudje te breien, nijver klikkelden de naalden, maar de breister keek van tijd tot tijd ter zij naar ons. Blijkbaar zocht ze een geschikte gelegenheid om ook mee te babbelen. Sinds een klein nijdig-sissend kraantje de oude pomp, die toch o zoo graag zijn lach liet klateren, voor goed tot zwijgen bracht, is voor de eerbare vrouwtjes een schoone en welkome gelegenheid om te keuvelen verloren gegaan. Het ging zoo gezellig, de eene hielp de ander, de emmers raakten vol, de harten uitgestort. Nu is dat alles anders geworden. Ieder helpt zich zelf en het kleine kraantje houdt van spoedwerk, 't heeft altijd haast. Met de tijden veranderen de zeden, zelfs op de hofjes. Ik heb me toen dan laten vertellen, dat de geveltjes

hier zoo zijn verzakt na de geweldige ramp, die Leiden trof in den jare 1807, toen het springen van een kruitschip 150 menschenlevens eischte en de woningen in puin legde, die hier stonden op en over het terrein, waar nu het prachtige Van der Werffpark het oog bekoort, van al wie 't ziet. Bij de curiositeiten in de op-kamer van het kapelletje bewaart men nog een stuk hout, dat van het onzalige schip afkomstig heet te zijn. Mogelijk is het zoo; een kruid-geur verspreidt die relikwie in elk geval niet meer.

(Wordt vervolgd).

W. H. DE ROOS.

WONDERE VERHALEN UIT DE WILDE NATUUR

DOOR

F. ST. MARS.

(Geautoriseerde vertaling van S. J. Barentz—Schönberg)

VI.

DE ZWERFTOCHTEN VAN PEKAN. (Vervolg).

HET zien van dien grooten vogel en het verlangen zich ervan meester te maken werkten als wijn op de vleescheters in het algemeen.

Ongezien hoorde een vos, die naar huis sloop, het zware slaan van de groote, ronde vleugels, en zocht dekking tegenover den vischmarter. Ook was er nog iets, een lang, laag, lenig ding, dat zich met groote langzaamheid en een voorkomen van koppige volharding voortbewoog. Blijkbaar was dat een soort van tooneel, waarop de Natuur een van haar stukken zou vertoonen. De acteurs waren uren te voren op de plek bijeen gekomen zonder te weten waarom.

Pekan bemerkte de onheilspellende gestalte, die over den gespikkelden grond naderde. Zelf ongezien, had hij nog niet den vos ontdekt, en samen bespieden zij dit ding, dezen nieuwen vijand, die zoo langzaam, zoo voorzichtig en toch voor een landdier zoo plomp naderde.

Pekan wilde geen gevaar loopen. Hij bleef achter zijn boom. Hij verlangde als hij kon dit korhoen te hebben, al naderden ook twintig van die gestalten, maar het was een bijzondere eigenaardigheid van hem — een persoonlijke — dat hij gaarne

wachtte op hetgeen er zou gebeuren, en dan den maker van die omstandigheden een verrassing bereidde.

De vos daarentegen was in elk opzicht wat men ruwweg een „gokker" noemt. Zijn heele leven had hij met het Noodlot een kansspel gespeeld. Hij was een van de weinige bewoners der wildernis, die gewoonlijk op „chance" vertrouwen en op hun slimheid, of hun beenen of op beide, om hen erdoor te helpen. Zulke dieren wachten niet op den loop der gebeurtenissen. Zij handelen snel, voor schepsels met een langzamer geest geheel gereed zijn, of den toestand volkomen begrepen hebben.

Op dit oogenblik kwam een hevig geklepper van machtige vleugels, en nog zes korhoenders kwamen neer — zij hadden zeker al dien tijd in de boomen in het rond gezeten.

Eenige seconden stonden zij zoo, groote zwarte-groene vlekken op het tapijt der dof bruine pijnappels. Al hun koppen waren opgeheven, levendig, achterdochtig, half-angstig, toen gingen de koppen naar omlaag en zij begonnen te ontbijten.

Toen sprong de vos toe. Hij vertoonde zich als een roode

Foto C. Steenbergh.

LEIDSCHE HOFJES.
POORT VAN HET ST. ANNAHOFJE.

streep, springend door de lucht. Een plotselinge verschijning, vreeselijk en angstaanjagend. Hij belandde te midden van een losbarsting van groote gevleugelde lichamen, die haastig omhoog vlogen.

Er was een gewarrel van veeren, een chaos van lichamen in angst, en erboven stond de roode schurk onvervaard. Een korhoen fladderde zwakjes onder hem. Het was dood nog voor het de vleugels had kunnen openen. De heele episode had plaats gehad en was afgelopen met zulk een snelheid dat het menschelijk oog het niet in alle details had kunnen volgen.

Toen de vos zijn kop ophief, versteende hij plotseling. Hij keek strak in de wreede, koude oogen van een otter. Dit was dus de lange, lage gestalte, die hij had gezien en niet kon „thuisbrengen.”

Een tijdje bleven beide onbewegelijk, woest starend, elk vurig hopen, dat de ander zou toegeven, beide zich afvragend of de prooi een gevecht waard was. En het werkelijke gevaar, te grooter omdat het onverwacht was, kroop op hen toe, stapje voor stapje, van achter den dichtst bijzijnden boom.

Beide tegelijk werden zich bewust van een gestalte naast zich. Hun koppen keerden zich om, hun oogen puilden bijna uit hun kop, hun haren stonden over hun heele rug overeind. En Donald, de jachttopziener, die stilletjes liep op zijn vroege morgenronde, hield zijn adem in en maakte zich onzichtbaar tusschen het kreupelhout.

Hij zag het verbazingwekkende schouwspel van een mageren, ouden vos, een mannetjes otter met een slechte reputatie en een onbekend dier — een droomdier zooals men het zich in een nachtmerrie kan voorstellen, een wezedier, zoo groot als de grootste vos. Zij waren alle zoo onbewegelijk als steenen beelden, en geen hunner zei iets. Als het gezicht van een otter of een vos in groote opwinding in staat is eenige uitdrukking te toonen, dan toonden deze gezichten verbazing, algeheel en volmaakt.

Thans beging Donald — hij erkent het — de grootste fout van zijn leven. Hij vuurde niet dadelijk, maar trok van verbluftheid aan zijn baard. Toen knipoogde hij plotseling, wreef zijn oogen, en hijgde. Het ding, het onbekende dier, was verdwenen zonder eenige waarschuwing, zonder een woord, zonder een geluid. Verdwenen alsof een ongeziene hand het had teruggetrokken in het Niet, waar het, zooals Donald geloofde, vandaan was gekomen — hij vertelde later dit bijgeloof aan Mc.Tavish.

Een feit was dat Pekan aan een harder leven gewend was dan deze Britsche roovers; een leven van lange, doodelijke winters, en korte, rusteloze zomers. Hij had waarschijnlijk Donald geroken; zijn zintuigen waren scherper, zijn kennis van gevaar grooter dan die van vos of otter.

Den volgenden morgen vond Donald de overblijfsels niet van een maar van drie korhoenders en twee veldhoenders. Een veldhoen — schandelijke onbeschaamdheid — was neergelegd naast een open val, als een vriendelijke aanwijzing, dat Pekan langs dien weg was gegaan. Hij had de begrafenis bijgewoond van alle vijf vogels en geen ervan was behoorlijk opgeeten.

Drie nachten later zien wij Pekan tusschen het dichte riet naast de rivier. Ofschoon hij geen visscher was — trots zijn onzinnigen naam — hield hij toch veel van visch. Daarom luerde hij bij den oever om zoo te zeggen met zijn handen in zijn zakken, wachtend tot zich iets voordeed.

Op de plek, waar hij ineengedoken zat, kon hij het opspringen en weer neervallen van de trekkende zal men hooren, die gebruik maakten van een nabijzijnden waterval; kon hij de uiteenvloeiende kringen op het water zien, waar de een of andere zalm — trots al hetgeen de geleerden zeggen — een maaltijd pakte.

Weldra werd een luid, fluitachtig geluid gehoord, van den eenen oever naar den anderen gaande, en ver stroomop- en afwaarts klinkend. Hij kreeg

Foto C. Steenbergh.

LEIDSCHHE HOFJES.

BINNENPLAATS VAN HET ST. ANNAHOFJE, MET OP DEN ACHTERGROND DE KAPEL. RECHTS DAARVAN DE POORT AAN DE HOOIGRACHT.

een vluchtigen indruk van een overeind staande gestalte — het had een watergod kunnen zijn als het niet een otter geweest was — op een einzame rots in het maanlicht, welke gestalte even snel verdween als ze was verschenen. Toen, heel plotseling, schoot een mooie jonge zalm als een zilveren streep ongeveer twintig meter verder omhoog. Hij viel weer neer en met bliksemsnelle vaart kwam hij op den grond terecht en scharrelde hulpeloos en wanhopig rond onder den neus van den vischmarter.

Pekan wist dat zalmen deze dingen niet voor hun plezier doen. Evenmin bleef hij stilstaan om eerst te vragen waarom

Foto C. Steenbergh.

LEIDSCHHE HOFJES.

KIJKJE OP DE BINNENPLAATS VAN HET ST. ANNAHOFJE, MET ACHTERUITGANG LINKS VAN HET TUINHUISJE.

of waarvoor — misschien wist hij het wel. Hij greep den visch en verwijderde zich haastig ermee langs den oever, zich bewust van iets — het klonk bijna als een val — dat zich sloot met een klinkenden slag niet te ver van zijn staart af.

Eenmaal op het droge gekomen, draaide hij om zijn as — zijn vlugheid was wonderbaar — net op tijd om datgene te ontmoeten, wat achter hem kwam.

De kaken ontmoetten elkander. Glimmende, dolkachtige tand ontmoette den anderen slag tand en Pekan, hard duwend, sprong op zij juist op tijd om een glimmend lichaam, nat en stinkend naar visch, te laten passeeren. Het was een volwassen mannetjesotter, buitengewoon woedend, die heel graag had willen weten waar zijn zalm was gebleven.

Pekan bracht hem niet op de hoogte. Misschien was hij wel of niet in staat geweest den gevolgen het hoofd te bieden. Hij had moed genoeg voor alles, maar dat had de otter ook; hij behoorde tot dezelfde dappere familie, ziet u? In plaats daarvan maakte Pekan zich met den zalm uit de voeten langs den stam van den dichtstbijzijnden elzeboom, en bespote daarna den otter, terwijl hij op zijn doode gemak op een tak lag en heerlijk dineerde.

Langen tijd nadat de otter was verdwenen langs den eenen weg en de zalm langs een anderen, bleef Pekan zitten. Hij huisderde naar de taal van den nacht, die nog interessanter is dan de taal van den dag.

Vage geluiden betekenden voor zijn gehoor vele dingen. Er mocht blijspel schuilen in het geschuiwel in het gras; treurspel in het plassen van een visch; hoop en liefde, wanhoop, wraak en dood achter het plotselinge, snel voorbijgaande getrippel van onbekende voeten; en een heele levensgeschiedenis kon geschreven zijn in een groepeerings van schaduwen.

Boven hem droomde een fazant van maïs. Hij kon het krabben van de klauwen op de bast hooren. Als hij het gewild had, zou die fazant nooit meer gedroomd hebben.

Beneden maakte zich een lange schaduw los uit de grootere duisternis van het woud. Een golf van stilte ging ze vooraf, als de stilte, die ontstaat, wanneer een onbeminde vreemde een kamer binnen komt vol vrienden. Terwijl ze onder hem doorging, bleek het een jachttopziener te zijn, en een droppel uit de snel ontbloote, kwijlende tanden van den vischmarter, viel een duim achter het oor van den man. Als dat ook scherp genoeg was geweest — zoo scherp als de ooren van de bewoners der wildernis — zou de jachttopziener het hebben gehoord, en de dood zou in dien druppel zijn geweest.

Die man n.l. was Donald, en hij zocht naar Pekan. Hij had er redenen voor, redenen, zeven hoopen veeren, hoopen ineengezakte patrijzen, half of zelfs maar kwart afgeknaagd, die openlijk waren blijven liggen. Zij waren een onbeschaamde waarschuwing, voor allen wien het aanging, dat Pekan, de eene en eenige, langs dezen weg was gekomen.

Toen de man was verdwenen, tastend naar zijn weg, alsof hij geblinddoekt was, zoekend naar een dier, dat hij niet kende, kwam Pekan te voorschijn. Er was een vreemd licht in zijn oogen. Die sterke kaken lieten bijna een glimlach zien.

Hij volgde het voetspoor van den man. Hij bezocht elke val, die Donald had opgezet — voor hem. Hij krabde aarde en twijgen eroverheen, of liep eromheen, maar hij zou zich dien nacht niet laten vangen. Toen ging hij verder het pijnbosch in. Hij had daar iets te doen. Zijn rijk was ten slotte toch in de boomen.

De bunzing — zelf geen minne struikroover — zag Pekan van een hoog gelegen tak. In deze bosschen gaan alle dieren opzij voor den bunzing, behalve misschien de das.

Kleiner dan Pekan, een neef van dit dier, was hij een angst-aanajend beest. Een vos is plomp, een springende kat langzaam, vergeleken bij dit dier. Van al de roofdieren is hij misschien de sierlijkste.

Hij bleef staan, — stijf en onbewegelijk op den knoestigen tak. Hij zag hoe Pekan in een doornhaag gleeed en weer eruit, na een tusschenpoos van tien minuten. Er was een konijn in die doornhaag, voor Pekan er een bezoek bracht — niet daarna, tenminste geen levend. Hij zag hoe Pekan in een boom klom. Misschien verbaasde hij zich over de vlugheid van deze nieuwe verschrikking, want hij was zelf een specialist in vlugheid.

Er volgde een pauze waarin een hoornuil stilletjes nader kwam en dichtbij ging zitten; toen kreeg hij Pekan in het oog en hij trok zich haastig terug. De kreet, die de stilte van deze cathedrale duisternis verbrak, deed den bunzing opspringen, alsof hij door een schot was getroffen, en toch had hij hem verwacht. Na den kreet was er een gefladder en geluiden alsof er iets gebeurde boven tusschen de takken.

Een groote vogel, naar de schittering van zijn zwart-groen gevederte te oordeelen, een korhaan, kwam zeer snel naar den grond. Hij had niet gewacht om naar beneden te vliegen, hij was gevallen. Bovendien vergat hij absoluut op te staan en weg te vliegen.

Langzamer volgde Pekan.

Hij viel niet — want hij was niet dood zooals de korhoen — maar daalde af langs den stam. Toen vloekte de bunzing — het was een zeer luid en kwaadaardig gebabbel — ofschoon ik niet kan vertellen, waarom hij vloekte, behalve omdat hij een bunzing was, en bunzings lijden aan dezelfde onweersaanbare begeerte om gemeene taal uit te slaan als een kat of een eekhoorn.

Pekan, die halverwege was tusschen den boomstam en den dooden korhaan, bleef doodstil staan en keek omhoog met den directen, scherp onderzoekenden blik, allen wezels eigen. En de bunzing kon, al moest het hem het leven kosten, niet ophouden met vloeken.

Pekan slenterde naar den boom waar de bunzing was — men had het huppelen kunnen noemen — bleef een oogenblik staan om te kijken naar den schreeuwelelijk boven, keek rond, nam de omgeving in zich op met de kalm langzaamheid, die eveneens een eigenaardigheid is van de wezels. Toen begon hij. (Slot volgt).

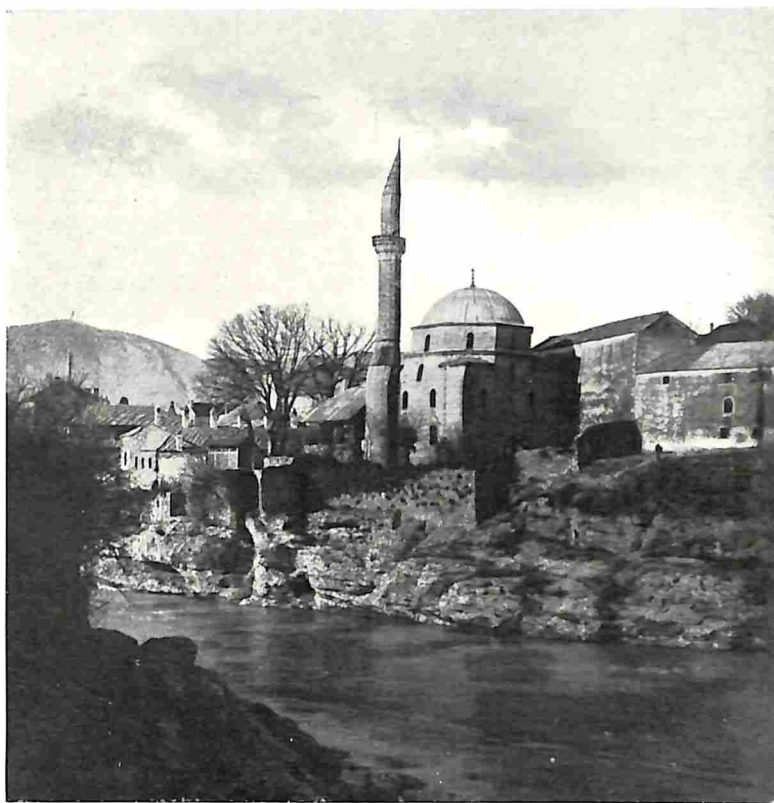

Foto C. Steenberg.

IN JOEGO-SLAVIË.

DE MOSKEE TE MOSTAR. DE OUDE HOOFDSTAD VAN HERZEGOWINA.

ZELFOPOFFERING.

Gelukkig slechts een klein gedeelte der wilde rietboschjes om het Naardermeer lag dit voorjaar deerlijk verbrand door het in dit opzicht zoo gevaarlijke vuur der locomotieven, welke in zoo grooten getale dwars door dit prachtige stukje landschap jagen. De tijd der vogels eener nieuwe generatie valt echter later in den voorzomer, zoodat regelrecht gevaar voor hun jonge leven van zulk een voorjaarsbrandje nog niet te duchten valt. De aanblik van de zwartgeschroeide rietzoden deed ons aan een bericht denken uit het den vorigen zomer door heide- en veenbrand geteisterde gebied in Yorkshire, waar de nadien gevonden verschroeide en verkoelde lijken van korhoenders in vele gevallen duidelijk uitwezen hoe deze moedervogels omgekomen waren door hun vergeefsche pogingen om hun halfvlugge jongen te redden.

Na een vlucht van hoogstens dertig meters zijn de jonge vogels toch geheel uitgeput en vonden dan geen andere bescherming meer dan het moederlichaam, dat hen trachtte te bedekken en met den dood voor oogen wachtten dan de oude vogels, welke zichzelf gemakkelijk hadden kunnen redden, den naderenden vuurdood af.